

З історії мистецтва
Інформаційний листок бібліотеки

Видатний італійський живописець
Тіціан (Тіціано Вечелліо)



до 540- річчя від дня народження
(1476/77 -1576)

Тіціан (Тіціано Вечелліо; ок.1476/77 або 1489/90-1576) прожив довге і плідне життя, він втілює у своїй творчості гуманістичні ідеали Відродження, увійшов в історію мистецтва, як «король художників і художник королей». Точна дата його народження невідома, тому що не збереглося документальних свідчень; одні дослідники називають 1476-1477 рр, інші – 1488-1489 рр.

Другий з п'яти дітей Грегоріо Вечелліо, нотаріуса з містечка П'єве-ді-Кадоре, Тіціан ще хлопчиком разом зі старшим братом був відправлений на навчання до Венеції. Спочатку він навчався у різних художників, щоб потрапити до майстерні братів Джентіле та Джованні Белліні, основоположників венеціанського ренесансу. В їх майстерні швидко розкрився талант художника, цьому сприяла і його дружба з Джорджоне, що також був учнем Белліні. Їх споріднювали інтерес до пейзажу, поетичність задуму, тонкий колорит. Творчість Джорджоне мала великий вплив на молодого Тіціана, він навіть дописував його незакінчені картини. У 1508 р. разом з Джорджоне Тіціан писав фрески на фасадах Фондако леї Тедескі, від яких



збереглися лише фрагменти. Коли у 1510 р. Джорджоне раптово помер від чуми, Тіціана за правом стали вважати першим художником Венеціанської республіки.

Найбільш відомою із картин раннього періоду творчості Тіціана є «Циганська мадонна» названа так через темні очі та смагляве обличчя. Розташування фігур іще

нагадує роботи Белліні і Джорджоне, проте картина вже розкриває індивідуальні риси обдарованого художника. Його ранні роботи: «Любов Земна і Небесна», «Свято Венери» барвисті і сповнені захвату життям. Тіціану протегували багато впливових осіб: починаючи з 1516 р. - династія д'Есте у Феррарі; пізніше - сімейство Гонзага (Мантуя); сім'я Ровере (Урбіно). Серед робіт того часу є портрет Роксолани (Гюррем Хасекі Султан) — дружини османського султана Сулеймана Пишного, написаний приблизно у 1518 р. Їх зустріч



могла відбутись у Константинополі.

Картина «Вознесіння Богоматері» (Ассунта), написана в 1518 р. для церкви Санта Марія деї Фрарі у Венеції, свідчить про творчу зрілість майстра. Новий період у творчості Тіціана пов'язаний із суспільним підйомом у Венеції, яка у 1520-30 рр. стає оплотом гуманізму і республіканських міських свобод. Художник надає перевагу динамічним, монументальним композиціям, він виробив власний стиль, застосовує мажорний колорит, побудований на співзвуччі глибоких, чистих фарб. Створюючи образи, пройняті яскравими життєвими силами, він користувався інтенсивними контрастами синіх і червоних кольорів («Вакх і Аріадна», картина, виконана для феррарського палацу д'Есте). Майстер прагнув втілити образ гармонійної людини, чия зовнішня краса несе відбиток прекрасної душі («Динарій кесаря», «Флора», «Венера Урбінська»).

У 1525 р. Тіціан одружується з Чечілією Сольдано, з якою вони вже мали двох синів, Помпоніо і Гораціо. У 1530 р. Чечілія народжує дочку Лавінію, але під час пологів помирає. Пізніше Тіціан часто зображував розкішно убрану Лавінію на своїх полотнах.

1530-1540 рр. - час розквіту портретного мистецтва Тіціана. З дивовижною прозорливістю зображував художник сучасників, знаходив для кожного портрета неповторно індивідуальне колористичне, композиційне рішення, обирав характерні для моделі позу, вираз обличчя, рух, жест. Цим значною мірою визначається тонкий психологізм і емоційність



портретів венеційських дожів, римських пап та кардиналів. Серед найкращих також портрети Іпполіто Медічі, короля Франциска I, письменника П'єтро Аретіно, куртизанки Віоланти - «La Bella Gatta», «Юнак з рукавичкою», «Ла Белла (Красуня)».

У 1530 році Тіціан зустрівся з імператором Карлом V Іспанським, який відчував до майстра глибоку повагу, і працював по його замовленнях більше двадцяти років. Останні роки Тіціан провів у Венеції, виконуючи в числі інших численні

замовлення Філіпа II, сина Карла V. Таким чином, більшу частину свого життя Тіціан був оточений розкішшю і славою.

Пізній живопис Тіціана (1550-1570 рр.) - це новий злет творчості майстра. У ці роки художник досяг не лише вершин майстерності, але і найбільших глибин у тлумаченні міфологічних і релігійних тем. Дійовим особам картин, сповнених трагізму, притаманні цільні характери, стоїчна мужність, непохитна воля до життя: «Св. Ієронім», «Каяття Марії Магдалини», «Св. Себастьян» та ін. Водночас головною темою багатьох робіт стала життєстверджуюча, повнокровна краса людського тіла: «Даная», «Венера і Адоніс», «Виховання амура», «Венера перед дзеркалом», «Викрадення Європи».

Навіть у буремні для країни роки художник зберігав внутрішній спокій і невтомну спрагу творчості. До останніх днів Тіціан не припиняв роботи над картиною. Остання картина - «Оплакування Христа» (1573 – 1576) була призначена ним для власного надгробку. Він помер 27 серпня 1576 р., його знайшли на підлозі з пензлем у руці. Існує думка, що Тіціан помер від чуми, заразившись від свого сина. Але померлих від цієї пощесті у Венеції забороняли ховати у церквах, а Тіціана з пошаною поховали в Соборі Санта-Марія Глоріоза деї Фрарі.

Винайдена Тіціаном вільна манера письма мала великий вплив на подальший розвиток світового живопису. Він виробив нову техніку: накладав фарби на полотно не тільки пензлем і шпателем, але й пальцями. З поєднання різноманітних за формою вільних мазків народжувались образи, будувались композиція і світло, як згодом робитимуть у своїх картинах імпресіоністи. Роботи Тіціана ретельно вивчали художники різних країн і епох – П. Веронезе, Тінторетто, Ель Греко, Н. Пуссен, П. П. Рубенс, Д. Веласкес, Рембрандт, Е. Делакруа, Е. Мане, В. Суриков та інші. Картини великого венеціанця експонуються у найкращих музеях світу.



Підготували: завідувач науково-методичного відділу
Провідний бібліотекар
Відповідальна за випуск директор бібліотеки

Котвицька О.В.
Максимова Н.П.
Жменько О.В